

PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Inserati, reklamacije in naročnina na upravo „Jugoslovanska tiskarna“, Kolportažni oddelek, vhod s Poljanskega nasipa 2

Inserati se računajo
:: po dogovoru. ::

Izhaja vsak četrtek popoldne.

V slučaju praznika dan poprej.

Cena:

za en mesec Din. 4
za štiri leta „ 12
za pol leta „ 24

Posamezna štev. stane 1 Din.

Uredništvo:

Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6/III.

Rokopisi se ne vračajo.

Netrankirana pisma se ne sprejemajo.

1. majnik.

Ce tudi nas oklepa sto verig v okove in smo kakor v jermena vpreženi sužnji mašin in zemlje in siren, ki nam diskajo svoja povelja — v ta dan zavpijemo z vso silo naše Vere:

Mi smo več kot mašine in zemlja in kamenje, rdeče in črno in sivo in nji!

Mi smo več kot kupi zlata, ki jih stiskamo iz zemlje in mašin in kamenja, da nam krvave roke in usihajo moči.

Verujemo v svojo moč, ki je silnejša kot moč zemlje in mašin in zlatega kamenja, ker je moč duha.

Zato na dan iz temnih rovov in jam, od sajastih mašin in iz brezračnih fabrik, da se napijemo solnce in nade, da čujejo žene naše in deca naša:

To je dan našega Upanja, da ukrotimo gospodstvo mašin in zemlje in zlatega kamenja in zavladamo nad njim, zavladamo nad njim mi in deca naša.

Saj smo šli do Golgote, da gremo v Vstajenje.

Ta dan, v cvetje odet, poln solnce; ta revolucionarni dan, ko vihrajo rdeče zastave...

Ali je rdeče — kri?

Mi smo siti krvi.

Zakaj sovraži brat brata in pije njegovo kri?

Ali je rdeče — ljubezen?

Lačni smo ljubezni.

O, bratje! Ali niste bili z nami na Golgoti? In niste razumeli besede Brata bratom in Materi?

To je dan Ljubezni, posvečen in blagoslovljen od Matere, ki je Kraljica majnika...

Naš praznik.

Mesec spomladnega cvetja in nade rodovitega leta, lepi majnik! Ze po naravi značilen in oživljajoč! Vse se veseli v maju, človek pa poleg veselja dela in upa...

Tudi delavske organizacije so si izbrale prvi majnik za delavski praznik.

Delu in delavcu čast zahteva prvi maj, krivicam, ki jim zadaja materialistična kapitalistična družba delavskemu stanu, pogin. Počitek tega dne pa naj tudi vsemu svetu oznanja, da se bo delavski stan boril za svoje gospodarske in politične pravice, dokler jih ne izvojuje. Ali bo ta borba vedno zakonita, ali se bodo v sili uporabljala tudi druga sredstva, je odvisno od kapitalistične družbe same.

Krščansko socialno delavstvo se je pridružilo praznovanju prvega majnika, ker je protest delavstva proti kapitalistični požrešnosti in kapitalistični upravi držav, popolnoma opravičen in potreben.

Borba delavstva ni naperjena proti industriji ali obrtniki, že zaradi tega ne, ker je delavstvo navezano na proizvajalno delo, ki se pred vsem vrši po tvornicah, rudnikih in delavnicah. Nasprotno, delavstvo hoče, da tvornice, rudniki, delavnice in druga podjetja vedno v polni meri vrše svoje posle. Toda delavec hoče biti deležen tudi materialnih uspehov svojega dela. On hoče nazaj ono osebno in gospodarsko svobodo, ki mu jo je vzel kapitalizem.

Krščansko socialno delavstvo, ki stoji na krščanskih načelih, občuti zapostavljanje in omalovaževanje svojega stanu bolj kot delavci materialističnih struj, — ker ve, da se po božjem zakonu nikogar ne sme izrabljati za sebične namene. Prva in največja zapoved je: ljubi Boga nad vse, druga pa je tej enaka: ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe. Kot razlog za to veliko zapoved pa nam služi nauk: »Kar ti nočeš, da bi kdo tebi storil, tega tudi ti drugemu ne stori.« Torej je jasno za vsakega brez razlike, da gre vsakemu to, kar je v resnici njegovega.

Ker pa se danes kapitalisti, pa naj bodo to brezverci ali ne, ne ravna po tem, je umljivo, da dviga krščansko delavstvo vsaj na svoj praznik ogorčen protest in odločno zahtevo, da se uvede v družabno življenje — božji zakon, pravice in varstvo proti brezsrčnemu kapitalizmu, ki zatira uboge ljudi.

Danes, ko leži pred nami v razvaline rastsuta nekdanja močna in mogočna materialistična socialistična socialna demokracija, vstaja v vseh narodih krščanska ideja. Vrste kršč. soc. delavstva se množe, in kar je glavno, ostale so ob svetovnem potresu kompaktno, med tem, ko se je do tal pretresla stavba brezverske socialne demokracije. To je najboljše znamenje, da je stavba krščansko socialnega delavstva trdna, da stoji na skali resnice in pravice, katere peklenška vrata ne podero.

Zivimo v težkih časih. Industrija in obrt preživljata krizo vojnih in povojnih neredov. Brezdelje raste, država sama meče uslužbence na cesto in tako poslabšuje življenjski položaj delavnega ljudstva. Tudi delavski služki so še daleč za predvojnimi in niso v nobenem soglasju z življenjskimi potrebščinami. Vse to so težave, ki trpinčijo delavske družine.

Na žalost se nahaja še mnogo ljudi tudi med delavstvom, ki se za vse to ne zmenijo, in ob plačilnih dnevih goljufajo sami sebe in svoje družine s tem, da brez potrebe in premisleka napravijo zaslužek. Tudi ti so veliki škodljivci delavskega stanu. Zato naj velja tudi tem klic: Ne tako! Nazaj k potrebni treznosti!

Naj naš prvi majnik dokaže, da smo krščanski socialisti premagali v sebi zle strasti, ki uničujejo naš stan, da smo enega duha in ene misli, pa bodimo uverjeni, da je naša vrsta nepremagljiva, naše ideje zmagovite.

Naš učenik † dr. Janez Evangelist Krek.

A. Razpotnik:

Pričakovanje.

Da bi ne gledale trudne oči,
da bi gluhotu uho pregnila:
zemlja gori, zemlja gori,
s požarom se zloba je divja prelila.

Solze sirot, kriki obupa,
sestradancev kletve vro pod nebo,
meči sovraštva svetlijo temo...
ni še izpraznjena čaša gorjupa!

Ni še, ne bo še, dokler orožje,
naše bo sila sovražna in boj.
Kadar v nas samih razvname se soj
svete besede — poslanstvo božje.

Vечnost tedaj bo, — kar zdaj je le hip:
sinjina in solnce in pesem vseмирna,
in duša pokojna in rahlo večerna,
človeka in stvarstva ubrani utrip.

Terseglav Združimo se!

Zopet proslavljamo 1. majnik, ki si ga je delavstvo celega sveta izbralo za dan, na katerem spričo pomlajajoče se narave dokumentira svojo voljo, da pomladi svet na podlagi socialne pravičnosti in bratske ljubezni.

Kaj zato, če danes buržuazija celega sveta s škodljivim preziranjem gleda na ta delavski praznik, meneč, da je prazna manifestacija, ki se slavi iz gole navade, da ne pohaja več iz notranje sile zavednega in svoje zmage sigurnega delavstva.

Kajti velekapital se kruto moti. Njegova današnja oblast je res velika, res kakor mora teži na izkoriščanih slojih, ne pozna več nobene meje svojih samogoltnosti, izrabljanju in nasilstvu. Toda ta moč sloni na trilih nogah in morebiti ne mine niti deset let, ko se zamaje in pretrese v svojih temeljih, ko se uresničijo besede delavske marseljeze: da niso padle zastonj žrtve tiranstva!

Le pogledite ta veleburžuazni svet! Oborožuje se od nog do glave, izdeluje strupene pline, gradi ladje in štrli bajonetov. Armade, ki sta jih imela na razpolago krvavi Viljem in nesrečni Franc Jožef, so pritlikavci napram armadam, ki jih ima danes pripravljene antanta. Veledržave si stoje kljub vsem mirovnim pogodbam, »prisrčnim vezam« in raznim kongresom in komisijam nasproti kakor volkovi, ki se pripravljajo, da jutri drug drugega požro. Ogoljufani in prikrajšani narodi komaj čakajo trenutka, da se osvobodijo, drugi kipijo tlaščevanja za poraze iz le-

ta 1917/18. Borba za premog, petrolej in kolonije se vrši danes še brez orožja, jutri se bo vršila z bombami in granatami, Azija se dviga, da otrese s sebe jarem belih nasilnikov in eksploatatorjev.

V ozadju pa stoji narod kmetov in delavcev, stoji mogočna misel federacije od jarma kapitalistov osvobojenih narodov, ki bo pokazala, da je močnejša od onih, ki brusijo meče za nadaljnje zasužnjevanje človeštva!

Pogum in veselo upanje, delavci vsega sveta! Nikoli niste imeli povoda z večjo zavestjo bodočega zmagoslavja praznovati 1. majnik! Ta dan moramo povedati svojim današnjim gospodarjem, da je bodočnost naša, žuljavih rok, poštenih src, ki ne žive od tujih srag in gorja!

V duhu bodi na prvi majnik vse delavstvo ene misli in čustev! In mi krščanski socialisti, pokažimo, da smo pripravljene pripomoči k ozdravljenju družabnega življenja po končnem polomu velekapitalizma s svojimi krščanskimi in socialnimi smernicami.

Nasproti združenemu kapitalu — združeno delavstvo!

Misli ob prvem maju. Gabrovšek

Meseca julija bo preteklo 35 let, odkar je bilo na mednarodnem delavskem kongresu v Parizu sklenjeno, da se obhaja kot delavski praznik — prvi maj. Po dolgih letih, po izvojevanih trdih bojih je postal splošno znamenje upanja, da pride delo do svojih pravic. Kdaj človek, ki vedno hrepeni po sreči, po lepšem življenju, po izpremembi, bolj občuti ta nemir srca kot v božajočih žarkih pomladnega solnce? Zato je praznik dela v času prerorenja, prenavljanja in presnavljanja značil željo po prerorenju človeške družbe in izpremembi krivičnega družabnega reda. Materialistični liberalizem z modernim kapitalizmom je ležal na malem človeku kot sneg na naravi, kaj čuda, da se je budila misel iskanja boljše bodočnosti. — Ali so jo našli, ali jo najdemo?

Oni, ki so prvi praznovali prvi majnik kot napoved preureditve človeške družbe, so iskali nove sreče le v zemeljskih dobrinah. Njih voditelji, naj je bil Bebel ali Jaures, so ponavljali Heniejevo pesem o uživanju na zemlji in deklamirali bogokletno, da prepuščajo nebesa — angelom in vrbcem. Zato so sicer obetali napovedovali kot preroki srečo vsem, a je niti sami niso našli. »Več veselja« je bil klic — več nezadovoljstva je bil odmev.

In vendar mora biti nekje sreča, ker nam jo koprnenje po njej zapisano v globino duše, sicer nosimo prevaro sami v sebi. Vsa upanja bi bila prazna, vsa prizadevanja nična, vsako praznovanje norčevanje iz samega sebe. Ali je tudi misel prvega maja samoprevara? Ne, ne! Kljub vsem prevaram, ki so jih doživeli socialisti, prvi pospeševalci praznika dela, nam vendar ravno njih nastop priča, da je vendar nekaj trajno lepega in osrečujočega. Odkod geslo: bratstvo, enakost, svoboda? Učili so se — četudi nehote — od Učitelja, ki je razlagal, da smo vsi ljudje sinovi enega Očeta, torej bratje, da smo otroci božji in dediči večne blaženosti, deležni tedaj najvišje svobode. Govorili so sicer, da se je krščanstvo preživelo, a vendar so sami črpali iz zakladnice vselega oznanila — evangelija. Kar je v socializmu velikega in lepega, sloni na nauku tistega, ki ga sicer zanikujejo. Kar je večnostnega o gibanju zatiranih, je — Njegovo. O, da bi bili črpali globlje in zajeli žive vode, koliko bi bilo danes med proletariatom manj nezadovoljnosti! Vsi ideali se ne uresničijo, ker smo pač na zemlji, ali koliko bližje bi bili preureditvi človeške družbe.

Mi smo se Ga-oklenili tesneje — ne kot preroka socializma, ampak kot Boga, ki nas je učil — zaupanja. Ne moti nas pri tem posmeh ali zaničevanje. V nas je neizpodbitno prepričanje, da je zmaga pravic dela, da je uresničenje misli prvomajniškega praznika le v njegovem nauku o pravici in ljubezni.

Vsi smo bratje med seboj in vse človeštvo ena družina, zato nam je prvi maj tudi znamenje medsebojne ljubezni, tiste ljubezni, ki ne išče le užitka, ampak se ne straši tudi žrtev. V nejasnosti tavajoči proletarci nosijo danes na zunaj rdeči znak revolucije misleč, da je to pot do srečnejše usode. Ne obsojamo jih, četudi njihovi misli ne moremo pritrditi. Nam pa je rdeča barva barva ljubezni, ljubezni, ki se ni ustrašila krvave žrtve — za vse človeštvo. Tu se bomo mi učili, ne pri onih, ki so rdeči od tuje krvi.

Tisoči in tisoči danes še tavajo za socializmom, ki jim ne da odgovorov na zadnja vprašanja. Ali bodo našli pravo pot? Tisti, ki so dobre volje jo najdejo — prej ali slej — a ne brez Njega. Ali pride do izpremembe krivičnega družabnega reda? Pride, — toda le z Njim. Kdaj? Odvisno je tudi od nas, kajti vsaka velika misel zahteva dela in žrtev — po zgledu Njegovem. Poznate Trdinovo zgodbo o »Gluhi lozi?« Predrznem zaide v tako hosto, kamor se ne sliši noben zvon, v kraj, ki ni prejel nikoli božjega blagoslova in božje milosti. Vso noč tava v nepopisni grozi brez cilja, v najstrašnejšem trenutku

pa začne moliti angelsko češčenje — in rešen je. To je samo zgodba, a zgodba za naše čase. Koliko jih tava, brodi v temi, žalosti, razdvojenosti, obupavanju, — ker so pozabili na — angelsko češčenje, na molitev, na vez z Bogom.

Praznik upanja v prerojenje človeštva je za nas prvi maj. Ali ni značilno, da ta dan začenjamo tudi praznovanje Njenega meseca, ki jo kličemo kristjani »Podoba pravice« in »Začetek našega veselja«? Povdarjamo bratstvo, skupnost, medsebojno pomoč. Bodimo torej res ena družina in »Kraljica majnika« — naša mati, pa ne bomo iskali brez uspeha poti v boljšo bodočnost.

Politični pregled.

Pri nas.

V Beogradu

ni bilo ta teden nič posebnega. Pašić hoče našo državo vplesti v Rusko-Rumunski spor, da bi Francija podpirala njegovo vladu. To izdajalsko početje podpira vsa diplomacija z zunanjim ministrom na čelu. Skrajnj čas je že, da ti ljudje izginejo iz vladnih miz, sicer bo izgubila država. Upamo, da se bo voz, ki drvi v prepad, še pravočasno ustavil.

Občinske volitve!

Naše krajevne organizacije se skrbno pripravljajo na občinske volitve. To pričajo obilna vprašanja, ki nam prihajajo glede ureditve raznih priprav. Tako je prav! Občinske volitve naj ponovno pokažejo koliko nas je delavcev, krščanskih socialistov. Na volilne imenike smo vas že opozarjali. Preskrbite si hitro **kandidatne liste**. Pri postavljanju kandidatov pazite, da odstranite vsa nespornost. Osebnosti ne smejo igrati nobene vloge. Ravnajte se točno po navodilih okrožnic.

Barabe!

Drugače ne moremo imenovati ljudi okoli raznih bankarskih ljubljanskih listov, ki ta teden s socialisti in komunisti vred pogrevajo Zaloško cesto. Ob takratnem komunističnem štrajku so namreč isti ljudje v istih listih vpili, da je vlada neodločna in premehka, da je treba dr. Brejca odstavi in postaviti moža močne roke, ki bo skočil prevratnikom za vrat itd. Takrat so denuncirali in vpili kot krvi žejne hijene. Sedaj pa lažejo in obrekujejo, da bi dopovedali delavstvu, da je njegova prva zadeva boj proti klerikalizmu. Vsak pameten delavec pa vidi, da hoče bankarski tisk obrniti proletarske oči drugam, da bo kapital mogel v kalnem ribariti. Zato je toliko bolj

nespametno pisanje marksističnih glasil.

ki se nesrečnih delavskih žrtev tudi ne znajo spomniti drugače kot z obrekovanjem, demagogijo in potvarjanjem resnice. Resnica je, da tedanja »klerikalna« vlada ne dr. Korošec ne dr. Brejca ne kak drugi zastopnik SLS ni izdal ukaza za streljanje. Pač pa je vlada bila dolžna vzdržati red in javno varnost. Nesrečneži so padli kot žrtve socialističnega in komunističnega hujskanja, ki je gnalo delavske mase v nesrečo. To je dejstvo, ki ga ne zabriše nobeno kričanje marksističnih glasil. Značilno pa je tako pisanje še z druge strani. Prvi maj je praznik vsega delavstva. To naj bi bil praznik delavske vzajemnosti. Ali ga naši socialisti in komunisti hočejo na ta način proslavljati, da blatijo svoje tovariše, ki se prištevajo drugi politični organizaciji. Ali res nimate boljšega opravila kakor da še ta dan zdravo delate. Kaj če bi mi za vsak prvi maj objavljali poročila o stotisočih morijah in nedolžnih žrtvah boljševiške vlade, o socialističnih pobojih v Avstriji in saških aferah. Tega materijala je več kot dovolj. In ne bilo bi nam treba lagati: takih umazanij imajo marksisti vseh branž na vesti več kot dovolj.

V inozemstvu.

Volitve v Nemčiji.

Za državnozbornske volitve v Nemčiji, ki se vrše prihodnjo nedeljo, 4. maja t. l. je vložilo vsega skupaj 23 strank svoje kandidatne liste. Samo v Berlinu kandidira 17 strank. Rok za vlaganje list je potekel pret. torek 22. t. m. Kandidatna lista je veljavna, ako jo je podpisalo najmanj 500 volivcev. Na vsakih 60.000 glasov pride po en mandat. Za razvoj evropske politične krize so nemške volitve velikega pomena.

Volitve v Franciji.

Takoj naslednjo nedeljo za nem. volitvami pa se vrše tudi v Franciji državnozbornske volitve, ki bodo nič manj odločilne za evropsko politiko kot nemške. V Franciji obstoje za tekoče volitve dejansko trije bloki, ki se bodo borili za premoč: republikansko-nacionalni blok, ki ga vodi predsednik republike Millerand; Jaunardova stranka, ki ima izrazito antiklerikalni načrt in levičarski blok, ki drugače sploh ne obstoji, ampak trajajo samo za časa volitev.

Delavska stranka v Ameriki.

Po vzorcu angleške Labour Party se je organizirala v Ameriki povsem nova delavska stranka, ki se je razširila hitro po celi državi. Ta stranka se čuti že tako močno, da bo kandidirala svojega člana za predsedniško mesto pri volitvah novega predsednika Združenih držav Severne Amerike. Kot kandidat prihaja v poštev senator Lafalette. Volilni boj bo v glavnem naperjen proti petrolejskim in drugim škandalom, ki so kompromitirali voditelje demokratske in republikanske stranke. Na programu ima delavska stranka istotako podržavljenje ameriških železnic.

K volitvam v Italiji.

Laška veleindustrija je dala za zadnjo volivno zmago 18 milijonov lir. Ali je tedaj kaj čudnega, če so volitve tudi po tem uspele. Delavstvo takih zneskov ne zmore; zato pa je dolžno, da se oprime svojih organizacij, ki so ustanovljene zato, da ga moralno in gmotno ščitijo.

1. maj.

Delavski mladini na 1. maj.

Praznik dela 1. maj. Tisočere množice korakajo po prašnih cestah z zastavami in godbami na čelu in med temi množicami je veliko delavske mladine, sicer upadli obrazov, vendar se z njih oči žari nekako veselje in navdušenje — saj je 1. maj. Tudi za našo krščansko delavsko mladino je ta dan, ta mesec velikega pomena. Letos, ko se zbiraš s svojimi starimi borci za našo pravico, spomni se ti po potrebi naše delavske mladinske organizacije. Delavska mladina! Tebi je majnik zgodovinski mesec. 15. maja 1. 1891 je izšla znamenita okrožnica papeža Leona trinajstega o delavskem vprašanju, ki je očrtala s krščanskega stališča boj med kapitalom in delavcem in ki kliče sedanji moderni družbi: Sramota je izrabljati delavca človeka, kot pridobitno sredstvo. Te besede je papež Leon podčrtal. Krščanska socialna mladina mora nositi zastavo vodnico našega delavskega gibanja; v vse boje morajo prvi naši mladi Krekoveci. F. Kordin.

Krekova mladina v Ljubljani. Vse člane in članice opozarjamo na proslavo 1. maja, ki se vrši na Rožniku s sledečim sporedom: Ob pol 8. uri zjutraj sv. maša, ob pol 9. uri pa veliko delavsko zborovanje. Zbirališče ob pol 7. uri zjutraj pred Prešernovim spomenikom.

Proslava 1. majnika skupin zveze rudarjev na Koroškem, Prevalje, Črna in Mežica na Poljanah. Spored: Zjutraj ob pol 9. uri prihod skupin na Poljane. Pozdravni govor č. g. Hornböck. Ob 9. uri sv. maša. Odmor. Popoldne: a) govor; b) igra; c) prosta zabava. Tovariši! Pokažimo, da živimo tudi mi! Udeležimo se v polnem številu proslave 1. majnika. Naša manifestacija naj ne bo samo praznovanje tega dneva kot takega, marveč manifestacija krščansko-socialnega pokreta, to je za svobodo in pravico zatiranih. Zatorej vsi krščanski socialci na plan. Bog živi!

Slavnostno praznovanje 1. maja v Zabukovci. Jug. Strok. zveza rud. skupina v Zabukovci bo letos proslavljala 1. maj po tem le sporedu: Dne 1. maja ob 9. uri skupen odhod z rudniško godbo od drž. premogovnika Zabukovca v Marija Lurd. Tam bo sv. maša ob 10. uri. Nato skupen odhod v prostore g. Amalije Pičl v Grižah, in po eni uri skupno z godbo v gostilno Naprudnik, kjer bo prosta zabava. Ob dveh popoldne nagovor. Povabljen je tudi g. nar. posl. Gostinčar kot poročevalec. Odbor SZR v Zabukovci.

Trbovlje.

Proslava 1. majnika bo praznovala skupina SZR, na sledeči način: Zjutraj ob 9. uri se bo vršila sv. maša v farni cerkvi, za umrle člane skupine SZR. v Trbovljah. Po sv. opravilu bo sestanek s predavanjem v Društvenem domu. Popoldne ob 3. uri uprizori odsek Bratnega društva dve burki; po igri prosta zabava. Tovariši! Glejte, da se gotovo vsi do zadnjega udeležite. Odbor SZR.

Rajhenburg.

Krščansko socialno delavstvo rajhenburške okofice praznuje prvi maj šele v nedeljo, ker je tukaj večina kmečkega delavstva zaposlenega pri rudniku. Tako nam ni mogoče prvi maj slavno obhajati vsem skupaj pač ga pa bomo v nedeljo četrtega maja proslavljali bolj častno, da bo mogoče tudi našim tovarišem rudarjem, ki imajo nekaj zemlje doma, tudi priti med nas. Ob pol 6. uri zjutraj prihod hrastniške rudarske godbe, ki naznani po Rajhenburgu pomen dneva. Ob osmih sv. maša za rudarje na Senovem, po sv. maši vsakoletna procesija k. sv. Jakobu. Ob dveh popoldne javen shod pri g. Radeju na Dovškem. Pride govornik iz Ljubljane, iz Zagorja tov. Flisek in delavski tajnik g. Munda iz Celja. Po shodu vrtna veselica. Kdor ljubi delavca trpina, naj ta dan pride med nas.

Sever Majnik v dušeh

Več kot pet let je že poteklo odkar se je končala velika svetovna vojna, katere izid je prinesel vsej Evropi najhujše gospodarske in duhovne skrbi. Obnovljenje in prerod na vseh poljih: tako se je glasilo geslo vsega povojnega časa. V marsikaterem oziru pač lahko z veseljem zadoščanjem trdimo, da niso bile žrtve in napor — posebno na gospodarskem polju zamanj in brez uspeha. Ako pa je kdo, ki bi menil, da zamorejo že edino gospodarski uspehi in napredki prinesiti ljudstvu dovoljno sreče in zadovoljnosti, tega ho samo trenoten pogled na obkrožujoči ga svet takoj poučil, da še v nobeni dobi niso bili različni stanovi in razredi drug proti drugemu tako bojnorazpoloženi kot so ravno danes. Brez števila zakonov se sklene dan za dnem, izdajajo se vedno nove naredbe in to vse zato, da se obnovi oziroma vstvari gmotno in duhovno blagostanje na svetu. Ali zamanj. Čim dalje bolj se vidi, da je treba zanesljivejših sredstev. Vsi, ki so čiste in dobre volje uvidevajo, da je treba predvsem izkoreniti iz človeških src strast sovraštva in sebične bojaželjnosti, šele potem bodo zunanja sredstva mogla razviti svojo blagoslova polno učinkovitost za splošnost z drugim besedami: resnično obnovenje za boljšo in srečnejšo bodočnost človeške družbe se mora začeti najprej v dušah vsakega posameznega izmed nas. Vse, kar so slabega pustili v naš blodni nazori o svetu, napačna vzgoja, gospodarska skrb in neskladna družabna ureditev, mora izginiti iz naših src, da se v njih pripravi prostor za obnovenje človeškega sožitja v duhu, ki more biti po našem najglobljem prepričanju samo in edino Kristusov. Iz vseh velikih gibanj množic, pa naj so nazunaj še tako izpačena, se je še vselej dvigal in se dviga tudi danes krik po novi, pravno višji dobi, v kateri bi zavzemalo poteptano pravno dostojanstvo posameznega, tudi naj-

manjšega človeka, gospodujoče stališče nasproti gmotnim dobrinam. Prvi majnik naj nam bo samo v pobudo, da čim bolj izrabimo vse v krščanstvu nakopičene sile ljubezni in požrtvovalnosti za krščansko obnovo delovnega ljudstva, ki ima za seboj pot neizrekiljivega trpljenja. Krščanski pravni zakon nam nalaga to dolžnost. Pojdimo in storimo jo in praznik delovnega ljudstva bomo praznovali kot so ga dolžni praznovati ljudje prešinjani z idejami krščanskega socializma.

Tedenske vesti.

Novorojenček je zgorel.

Gospa Schaner iz Bocna je vzela triletnega otroka s sabo, da bi v bližnji trgovini kupila kaj za kosilo. V zibelki pa je pustila dete v bližini ognjišča, na katerem so se sušile plence. Plence so zagorele, ogenj je takoj zajel zibelko. Ko se je mati čez nekaj minut vrnila, je našla le še kup pepela in očrnelo truplo lastnega otroka.

Slava kokoši.

Najbolj bogata država s kokoši je severna Amerika, ki jih ima 234 milijonov. Poprečno znese kokoš na Francoskem 92 jajc na leto, na Danskem 84, na Nemškem 82, v Združenih državah pa le 64.

Lepo vzgojeni otroci.

12-letni F. Scatena v Firencah je igral s 13-letnim prijateljem na karte. Ker je partijo zgubil, je bil silno razdražen. Vzel je nož in ga zasadel prijatelju v trebuh, tako da je ta drugi dan umrl. To so uspehi moderne vzgoje po kinematografih!

Slovesnosti kadilcev.

14. februarja je preteklo 125 let, odkar so naredili prvo cigaro, in sicer jo je izdelala neka gospa iz Wind-sora v Združenih državah.

Blizu norosti.

Na Angleškem so imenovali odbor, ki zbira denar, da se postavi v Londonu spomenik vsem konjem, pticam in ribam, ki so crknile v vojni vsled vojnih dejanj.

Krofe

je prva cvrta dunajska gospa Krapf leta 1635. Po njej so dobili tudi ime.

Papež in primorski Slovani.

Pred par tedni je prejel zagrebški nadškof papežovo pismo, v katerem papež obžaluje in obsoja zatiranje slovenske manjšine v Italiji. Papež dodaja, da ne more z ozirom na znano razmerje med Cerkvijo in rimsko vlado ničesar ukreniti.

Militarizem v cvetju.

Leta 1913., torej pred izbruhom svetovne vojne, je bilo v Evropi pod orožjem 3 milijone 700 tisoč mož. Danes je pod orožjem 4 milijone 300 tisoč oseb, tako pravi angleški minister Cecil.

Rokovnjači, zločinci, pozor!

Rimska in belgrajska vlada sta podpisali sporazum, po katerem sta se obvezali, da bosta medsebojno izročevali zločince, ki jih sodišče ene ali druge države išče. Za katere zločine velja ta pogodba? Dve vrsti: 1. Ako se nahaja v Italiji oseba, ki je bila obsojena v Jugoslaviji vsaj na šest mesecev zapora, jo mora Italija izročiti. 2. Ako se nahaja v Italiji oseba, ki je v Jugoslaviji kaj takega storila, da jo sme oblastvo kaznovati vsaj z enoletno ječo. Kar velja za eno, velja tudi za drugo državo. Ne velja pa ta pogodba pri pregreških, ki jih predvideva tiskovni zakon in vojaški zakon.

Alkoholizem v praksi.

10 let alkoholizma v Italiji je rodilo tele uspehe: ubilo se je 200.000 oseb; v ječe je prišlo nad 100.000 oseb; nad 80.000 otrok so spravili v vzgojevalnice; znorelo je 12.000 oseb.

Enajst deklet zgorelo.

V dunajski tvornici smodnika se je zgodila ta nesreča. V torek so šla dekleta na delo. Kakor po navadi so opravljala naročeno delo ter pela vesele pesmi. Kar naenkrat počni pred vhom, kup smodnika se razleti ter zažge oddelek, v katerem so delala dekleta. Gasilci niso mogli rešiti ubogih deklet, ki so vse umrle po strahovitih mukah.

Dimnik na postelji.

V Kidserupju na Danskem se je zgodilo nekaj čudnega. Dimnik je podrl streho ter se je spustil v sobo, v kateri sta ležala dva otroka vsak v svoji postelji. Kakor za čudež je padel dimnik med otrokovi postelji in sicer na srednjo posteljo, v kateri je še pred par minutami oče ležal. Oče je namreč čul ropot, skočil na noge ter odšel iz sobe, da bi se prepričal, kaj ropota. Dimnik je podrl posteljo in pomazal vso sobo s sajami, deklici sta se samo prestrašili.

Vladarji in pisma.

Papež dobiva največ pisem; na dan poprečno 27.000; predsednik Združenih držav 6000, angleški kralj skoro 6000, laški kralj okrog 450, predsednik francoske republike 300 pisem.

Brezposelnost v Sarajevu.

V Sarajevu je tačas nad 1600 brezposelnih, v celi Bosni pa nad 2500. Ker je bil kredit za podporo brezposelnim že davno pošel, se je Delavska zbornica nujno obrnila za pomoč na mestno občino, velikega župana in ministrstvo za socialno politiko.

Nameščanje tujega delavstva.

16. t. m. je delavska zbornica v Zagrebu priredila anketo o vladnem načrtu za pravilnik, s katerim naj se uredi nameščanje in zaposlenje inozemskih delavcev v Jugoslaviji. Obveljale so med drugim naslednje zahteve:

Nad zaposlovanjem inozemskih delavcev se izvaja stalna kontrola: delodajalci, ki kršijo tovarne predpise, se kaznujejo; začasa delavskih gibanj prizadeta podjetja ne smejo najemati tujih delavcev; prošnje za nameščenje inozemskih delavcev naj se vlagajo v treh izvodih, da morejo o njih podajati svoje mnenje istočasno delovno nadzorstvo, delovna borza in delovna zbornica; delodajalec, ki hoče najeti inozemske delavce, mora dobiti v to dovoljenje od domače delavske strokovne organizacije, ki se mora od svoje strani izvesti pri delavskih zaupnikih v prizadetem podjetju; prošnje za nameščenje tujega delavstva naj se rešujejo v teku 14 dni. Anketa je dalje naglasila, da vse te zahteve glede inozemskega delavstva nikakor niso naperjene proti le-temu, ampak so mišljene le kot zaščita interesov domačega delavstva, posebno začasa brezposelnosti; inozemsko delavstvo, ki je enkrat tukaj, se ne sme šikanirati; to delavstvo imej tri leta pravico do plačila potnih stroškov za vrnitev v domovino; ako tuj delavec odide iz podjetja, ki je zanj dobilo dovoljenje za nameščenje, ni prisiljen, da zapusti državo. Anketa je končno sprejela sklepe za dogovore z inozemskimi in mednarodnimi delavskimi forumi za ureditev vseh teh vprašanj.

Fran Erjavec:

Podpiranje brezposelnih v mestni občini ljubljanski.

Ljubljanski občinski svet je sprejel v svoji zadnji seji med drugim tudi »Pravilnik za podpiranje brezposelnih«. Potreben je bil ta pravilnik zato, ker je v proračunu določenih 150.000 dinarjev za podpiranje brezposelnih in je treba to vsoto razdeliti vendarle po nekem sistemu, da se pomaga po možnosti res najpotrebnejšim in da se ne razmeče te ipak omenitve vredne vsote brez ciljno in brez vsake kontrole. Poleg tega je bil pa skrajni čas, da se loti končno tudi ljubljanska mestna občina sistematičnega reševanja tega perečega socialno političnega vprašanja, saj imajo drugod že mnogo manjše občine vpeljano že desetletja celo zavarovanje za brezposelne.

V smislu tega pravilnika imajo pravico do brezposelne podpore le delovalni in delazmožni brezposelni, kajti bolniki, onemogli in drugi, ki iz enega ali drugega vzroka niso več sposobni za delo nikakor ne spadajo v delokrog brezposelnega skrbstva, temveč ubožnega, bolniškega, invalidskega itd. Ker je sicer znatna vsota, namenjena za to podpiranje glede na precej občutno brezposelnost vendarle precej majhna, je bilo seveda treba tudi podpiranje čim najbolj omejiti, sicer bi bil tozadevni kredit izčrpan že v teh pomladanskih mesecih, jeseni, ko je navadno potreba največja, bi se moralo pa podpiranje ustaviti. Pravilnik je torej v najtesnejši zvezi z razpoložljivimi krediti, kajti kaj bi pomagali še tako široko in lepi pravilniki, če bi jih pa radi nezadostnih sredstev ne bilo mogoče izpolnjevati, ali pa le po par mesecev v letu.

Glede na vse to omejuje pravilnik pravico do podpore le na najpotrebnejše. Vpoštevajo se v prvi vrsti letni čas (namreč zimski), stan podpiranca (oženjene z družino) in pripadnosti k kakšni strokovni organizaciji. Podpiranje se vrši iz stalnega občinskega zaklada za podpiranje brezposelnih, v katerega se stekajo posebni davki, ki jih določa v to svrhu občinski svet, izredne dotacije občine, pokrajine in države ter drugi izredni dohodki (posebne prireditve itd.).

Ti principi, po katerih je urejeno podpiranje, so v bistvu popolnoma pravilni in gre le zato, da dobi zaklad za podpiranje brezposelnih toliko sredstev, da bo mogoče podpiranje čim najbolj razširiti v vseh smereh, to je glede časa, stanu in višine podpore. Veliko napako se je pa zagrešilo v tem, da se ni predvidelo med dohodki zaklada za brezposelne tudi prispevkov delavcev samih, kajti s tem se je že a priori prezrlo princip samopomoči, ki mo-

ra vedno in povsod tvoriti podlago socialnega, zlasti pa še brezposelnega skrbstva. Priznam, da ni ravno lahko najti za take prispevke res efektne oblike, dokler nimamo zakonskega zavarovanja za brezposelne, toda preko njih bi se v nobenem slučaju ne smelo, ker ravno z njimi ustvarja podlago in interes za kontrolo delavstva samega nad uporabo denarja, ki je končno vendarle še najefektnejša. K stroškom za brezposelno skrbstvo morajo prispevati trije faktorji, to so delavstvo samo, delodajalci in družba kot celota. Popolnoma napačno je tedaj, da je ljubljanska občina izločila prvi faktor ter s tem faktično desinteresirala delavstvo na racionalnem uporabljanju tega zaklada. Prispevki delavcev morajo tvoriti tudi prvo podlago za redno zavarovanje brezposelnih, na katero bo vendarle tudi že treba misliti.

Toda dočim je v tem pravilniku vsaj v glavnem pravilen splošni del, je pa docela izgrešena organizacija podpiranja, ker faktično popolnoma izločuje upravno sodelovanje strokovnih organizacij. Glavni del in glavne težkoče podpiranja brezposelnih tvori vedno kontrola prosilcev, ki je pa pri nas danes v danih razmerah brez sodelovanja strokovnih organizacij, skoro neizvedljiva, zato tudi ne bo mogoče preprečiti zlorabljanja te podpore od strani delomrznih elementov, alkoholikov itd., kar je vedno v veliko škodo ostalemu delavstvu. Vsak zaveden delavec mora biti organiziran v svoji strokovni organizaciji, zato bi morala biti s stališča delavstva podpora omejena sploh le na organizirano delavstvo, neorganizirani bi naj imeli pa pravico do njih le v toliko, da se prepreči največja beda nedolžnih družin. Glede na vse to bi morale biti tudi k upravnem delu podpiranja strokovne organizacije pritegnjene v najvišji meri, kar so spoznali povsod po svetu za najpraktičnejše in najekonomičnejše, le ljubljanska mestna občina je docela izločila to upravo sodelovanje strokovnih organizacij. Vsaj podpisani ne poznam v vsej Evropi ene organizacije podpiranja brezposelnih, kjer bi se tako na lahko roko prezrlo ta najbolj zainteresiran faktor, pač pa je še iz prejšnjih časov zrana cela vrsta komunalnih podpiranj brezposelnih, ki so skrahirala ravno radi take izločitve strokovnih organizacij.

To bi bili glavni hibi v organizaciji ljubljanskega komunalnega podpiranja brezposelnih, katerima se pa pridružuje še več drugih, ki so s temi v zvezi. Potrebno je zato, da se že danes misli na čim prejšnjo revizijo spredaj navedenega pravilnika. Ta more nuditi le hipno nadomestilo in prvo odpomoč v sili, kateri naj pa čim prej sledi nekoliko bolj premišljena organizacija brezposelnega skrbstva, kajti sedanja je za daljši čas nerabna.

Bodimo čuječi!

Veleadustriji so se pred kratkem na svojem zborovanju izrekli proti osemurnem delavniku. Minister jim je obljubil svojo pomoč, kar je seveda v današnjih časih razumljivo.

Komaj smo si pridobili to edino našo pravico, že škilijo in poskušajo kapitalisti, kako bi nam jo zopet odvzeli. Kaj pomeni osemurni delavnik za nas, to ve vsako izmed nas. To vedo dobro tudi naši industrijci. Da bomo to pravico branili z vsemi močmi, se gospodje kapitalisti zavedajo, zato pa le na tihem rovarijo proti njej. Za enkrat si še ne upajo javno nastopiti. Vendar pa ob vsaki priliki namignejo kje jih zaenkrat najbolj čevlji žuli.

Nahajamo se v času velike industrijske stagnacije (po večini tudi umetne). In sedaj prihajajo ti gospodje z receptom, da se bo brezposelnost znatno zmanjšala, ako se upelje daljši delavni čas. Po kakšni formuli so prišli do tega rezultata nam ni jasno? Vemo pa ravno nasprotno. Čim daljši delavni čas, tem manj delavcev bodo mogli zaposliti in posledica bo še veliko večja brezposelnost.

»Oh, samo v miru me pustite!« Žalostna sede v kot mračno zastrite sobe. Mrdec jo je prijel in jo drži ter je ne izpusti. Za božjo voljo kako so nekateri mali ljudje nesrečni! Oh, ta umetnost! Le za nesrečo je ljudem...

Vse je tiho. Le iz kuhinje se sliši ropotanje, kjer dekla Franca posodo pomiva. Komaj slišno, boječ se pogovarjata v sosedni sobi očka in mamica. Mamica si je nateknila očali ter šiva, atek se je pogreznil sam vase.

»Rezika, kaj praviš?«
»Kar strah me je pri srcu.«
»Mene tudi.«
»Veš, ko se zdaj tako čudne stvari gode na svetu. Saj si bral o tisti iz Zagreba? Je bila tudi preparandka. Pa se vrže pod vlak! In sam Bog ve zakaj. Johata! Skrbí me...«

»Ja, ja,« zamolklo bobna atek po mizi.
»Komaj, da Bog ve, zakaj! Ali jo ti kaj opazuješ Dušico?«
»Nič posebnega nisem opazil.«
»Johata!«

In atek se spet potopi sam vase. Pa se zagleda v muho — ka — li? — ki se opleta in maže tam gori pod stropom. Baš je ta nesnaga zlezla čisto tja v kot in opravlja svojo potrebo — ka — li? Di bi jo z muhalnikom — bezalnikom! Ha, tako velika in prostrana je Jugoslavija, pa pribrenči muha — bogve od kod, ter se zaleti baš v stanovanje Štefana Obreze in ravno v onile vogal pod stropom. Kako to, zakaj tako? Kapricira se, pošast... Da bi jo z muhalnikom — bezalnikom!

Kako je hudo, če je človek žalosten! In Štefan se ozre na Reziko le napol priklopivši veke. Takole skrivaj jo najlažje promatra: kako vbada šivanko in ji ustne trepečejo na jok... Dobra ženska je to. Nikolj mu ni žal, da jo je vzel pod zakonski jarem to Rezo rezasto...

Stoji pa: naši kapitalistični sloji so neprenehoma na straži. Opazujejo ponoči in podnevi bojne vrste delavstva in komaj čakajo, da napadejo. Za slepilo delavstvu se ravšajo med sabo po časopisju in delajo razne nove stranke. Razbiti hočejo enotno organizacijsko silo delavnega ljudstva. Ko se jim bode zdelo, da smo delavci dovolj raztepeni, se bodo vse te različne kapitalistične partije iz »nujnih« gospodarskih ozirnov združile in takrat z bogom osemurni delavnik.

Tako računajo kapitalistični gospodarski krogi. Delavska korist pa zahteva drugače. Delavska organizacija mora v vsako podjetje. Vsak delavec mora biti organiziran. Potom organizacije si bomo pridobili osemurni delavnik za vedno in tako gotovo, da se industriji nič posvetovali ne bodo več o njem. Vsekakor pa velja tudi nam: Bodimo čuječi, kajti nihče ne ve, kdaj se prikrade tat in nam odnese še to malenkostno pravico, ki jo že imamo.

Strokovna zveza.

Rudarji.

Trbovlje. V nedeljo, dne 6. aprila se je vršil II. letni občni zbor Strok. zveze rudarjev v Trbovljah. Občni zbor je bil dobro obiskan. Skupine so v pretežni večini poslale svoje delegate. Iz poročila tajnika je bilo razvidno, da zveza kljub zadnji veliki stavki ni razpadla, marveč da se stalno širi in utrjuje. Po poročilu blagajnika se je na predlog tov. Uranjeka - Zabukovca dal načelstvu absolutorij, nakar se je izvolil novi odbor, ki se bo na prvi seji konstituiral. Delegati so ostali na stališču, da se članarina vsled slabih razmer del. za enkrat ne more povišati. — Občni zbor se je popoldne ob 2. uri zaključil.

Tovarniški delavci.

Iz tajništva SZTD. Na okrožnice, ki so bile razposlane vsem skupinam SZTD., kakor tudi vsem podzvezam JSZ za pomoč izprtih jeseniškim kovinarjem, so se do sedaj oglasile sledeče organizacije: Skupina »Indus d. d.« čevljarji v Ljubljani Din. 200.—; skupina Vrhnika, usnjarji Din. 200.20; skupina Kropa, kovinarji Din. 200.—; skupina Dol pri Ljubljani, kem del. Din. 145.50; skupina Guštanj, kovin. Din. 46.—; skupina Tržič, 400.—; skupina rudarjev v Zagorju Din. 100.—; skupina Žirovnica - Boh. Bistrica Din. 113.50; skupina Kamnagorica Din. 91.—; Poselska zveza v Ljubljani Din. 250.—; okrožno tajništvo JSZ v Mariboru Din. 84.50; okrožno tajništvo JSZ v Celju Din. 143.—. Skupaj Din. 1.973.70.

Vsem, ki ste priskočili izprtim tovarišem na pomoč, izrekamo s tem najlepšo zahvalo. Ker pa izpor še vedno ni poravnana, prosimo vse one skupine, ki se še niso odzvale, da posnemajo navedene.

Delavska zveza.

Trbovlje.

Dne 6. junija bodo pri nas občinske volitve; torej vendar enkrat. Zadnje volitve so bile l. 1922, toda oblast je volitve ovrгла, to pa zaradi tega, ker so zmagali oz. imeli večino ted. komunisti in tako je prišel v Trbovlje gerent. Bilo jih je več, med drugim tudi bivši »Oberkomun« in moskovski romar Koren. Ta gospodič je v splošnem znan kot »vzorni gospodar« tuk. občine — kamnolomi — opekarna. Zadnja je bila posebno dobičkarnosna, kar se razvidi iz poročila nekega revizorja. Delavci, rudarji! Ako hočete na občini gospodariti, to je; imeti svojega župana, je potrebno, da premislite, kaj in kako boste volili, da ne bo zopet drugič paševal gerent.

Čast delu in trpljenju!

Duša, da bi jo človek z rokami objel! Jo gleda Štefan, srce mu prevzema čudno genotje in misli se edinijo in besede lezejo v rime:

»Moja draga Reza
v žalost se pogreza.
Še na mene pleza
črnih misli péza,
da me trese jeza,
salamska jeza —

— hudimana, Reza, slišiš? Pojdi no, pogledat!«

»Kaj pravi?« se zdrzne žena.
»Tja!« pokaže Štefan na priprta vrata spalnice.
»Veš kaj,« se nagne Rezika do Štefana, »jaz že vem. Nekaj jo bom vprašal.«

In mamica se ljubeče približa vratom ter potrka: tok, tok! »Dušica!«

»Kaj pa je?«
»Ali spavaš, Dušica?«
»Kaj pa je?«
»Ali si kaj zadremala, razkuštranka ti moja?«
»Sem.«
»Te še glava boli?«
»Je že dobro, mami, nič več me ne boli.«

»Johata! Veš kaj, Dušica, če se morda ježiš radi tiste rože: takoj jutri jo boš dobila, najlepšo hortencijo! Bom jaz šel k teti. Samo da boš dobra in vesela! In ti bom kupila grahasto piško, ali pa Minorka — petelinčka. Ali pa turškega petelinčka, takšnega majcenega, paradno zbiksanege. Samo da te mrdec mine! Hočeš biti, Dušica, spet vesela?«

»Mami, saj sem!«
»Viž jo, glej jo, no! — Štefan!«
»Oh, mami!« se nasmeje Dušica ter objame mamico in potem še tateka.

Joža Plot:

Mrdec.

Dušica je zaljubljena: lepo, fino, krasno, čudovito in sploh, kakor more biti le šestnajstletna preparandka, ki ji je Dušica ime. Njen je tisti iz drugega letnika, ki je pesnik. Ona ne pesnikuje — kaj bi! — toda lepe umetnike obožuje! Ampak danes sta se v šoli nekaj sporekla — oh, kaj bi Vam pravila! Veste samo radi umetnosti! In se je namrdnila in namrgodila in uesteca so se ji nabrala v sobo: še pogledala ga ne bom več, Borisa hudobnega!

Dušica je zlata vredna dušica. Brhka in zala in do brega srca, da bi se zjokala za počen groš. Ampak nagajal ji ne bo nihče! In Boris še najmanj! Kakor bolečina se ji je nabralo v srcu.

Pa jo doma sprašujeta tatek in mamica:
»Ali si bolna Dušica? Vsa blede si. Si bila vprašana na matematiko?«

»Nisem.«
»Kaj ti pa je?«
»Nič.«

Da bi mogla razodeti svoje trpljenje! Očka in mamica pa nič ne vedo, ter jo imata rada — joj, kako!
»Veš,« jo tolaži mamica, »saj mucku sem jaz dala zajuterk. Je popil dve skodelici mleka.«

Ona pa nič ne reče. In jo pride pozdravit še Dol-fek, ljubljencek njen mali: »Mrjav, kaj ti ni prav?«

»Oh, mucek priliznjeni, pusti me na miru!«, vzdihne Dušica.
»Glava te boli«, spoznata roditelja.
Po kosilu vzame Dušica »Literaturgeschichte« ter odide v spalnico. »Samo ne študiraj nikar, Dušica!« naročuje atek. »Preveč študiraš, zato te pa glava boli. Hočeš krompirjeve obkladke? Zelo pomaga.«

Žene in dekleta.

Resno svarilo.

16. februarja zvečer se je v policijskem zaporu na Dunaju obesila 16-letna dekle. Človeka pretresa do mozga, če sliši, da se je ta ali oni sam končal življenje. Pred seboj pa imamo otroka-samomorilca. Še bolj kot dejstvo nas pa pretresejo okoliščine in vzroki samoumora.

Dekle je prišla k policiji, da bi smela pod njeno kontrolo javno živeti. Policija ji je pa odbila prošnjo in je radi nje mladostnosti stopila v stik s sodiščem za mladoletne. Sklenilo se je, da se dekle odda v poplavljenico, da se zopet vzgoji za pošteno življenje. Sklep sodišča in pa odbita prošnja od strani policije je dekleta tako ujezilo, da se je obesila. Pri izvršitvi so ji pomagala 3 druga dekleta, ki so bila tudi v zaporu.

Vso javnost je pretreslo to dejstvo. Mnogi so za to, da se take otroke temeljito telesno kaznuje, da jim preidejo take neumnosti. Toda lažje rečeno, kakor storjeno. Otroci od 15 do 16 let so vendar že tudi osebno, vsaj deloma, odgovorni za svoja dejanja. Ne more se z njimi tako ravnati, kakor z malimi otroki, ki se še ne zavedajo svojih dejanj. — Če je otrok pri 15, 16 letih tako skvarjen, mora biti vzrok kje drugje, dasiravno tudi današnja mladina ni brez zadolženja.

Veliko krivdo pri taki vzgoji nosi v prvi vrsti razorojeno družinsko življenje. Če vlada v družini res krščanski duh in vodijo starši otroke z ljubeznjivo strogostjo, je skoro nemogoče, da bi otrok popolnoma podivjal in se skvaril. Iz mnogih družin sedanjega časa pa je izginil ta krščanski duh. Ne poznajo več namena zakona in tudi nimajo smisla za svoje dolžnosti. Marsikateri starši poznajo le sebe, živijo svojim strastem, a o dolžnostih do družine nočejo nič vedeti. Ravno zato so pa našli nauki socialistov tako rodovitna tla, ki hočejo raztrgati vezi krščanske družine. Zakon naj bi bila le svetna pogodba, vsa krščanska strogost glede zakonske zveze naj bi izginila. — Zato se ni čuditi, da iz takih družin dobiva človeška družba le pokvarjene člane.

Sedanji moderni čas zahteva tudi brezverske šole. Otrokom naj se gotovi pravni pojmi doprinesejo samo z ozirom na človeško družbo; vera nima pri tem nič opraviti. Kako daleč pripelje brezverska šola, vidimo posebno v Franciji, ki ima v zadnjem desetletju posebno veliko mladostnih zločincev. In to hočejo tudi pri nas izvesti krogi, ki zahtevajo brezversko šolo.

Kam plovemo, če ne krenemo na nova pota tako glede šole, kakor družinskega življenja! Ali bomo gledali prekrižanih rok, da nam izpridijo še ostale krščanske družine in izbacnejo še tisto mrvico verouka, ki se še sedaj poučuje, iz naših šol? Naša naloga je, da si bori mo za krščansko šolo z vso silo in da postane res popolna krščanska.

Paziti nam je pa tudi na šoli odraslo mladino. Starši morajo vedeti kje je, s kom hodi in kaj dela ter čita, da se ne bodo ponavljali tako žalostni vzgledi, kakor oni iz zapora na Dunaju.

Ženstvo in protialkoholno gibanje.

Ženska je bila in je največja žrtev, ki jo zahteva alkohol. Zato je nujno potrebno, da zavzame ženstvo, zlasti tudi delavsko ženstvo, prvo in najbolj vidno mesto v protialkoholnem gibanju. Potrebno je, da stori ženstvo tukaj najkrepkejšo fronto, ker ga ravno s te strani ogroža najhujši sovražnik. Tukaj pa tiči tudi ključ za razrešitev ženskega socialnega in ekonomskega položaja. Treba je, da se celokupno naše ženstvo zave, da je bila v Ameriki ravno žena tista, ki ima največ zaslug na tem, da se je v Ameriki prepovedal vsak alkohol. Ni treba čakati na žensko glasovalno pravico, da bi se šele tedaj pričel oster boj proti alkoholu. Ženstvo ima tudi tako mnogo in odličnih sredstev za ta boj. Ženstvo vzgaja rodove. Naj vzgoji tudi rod odločnih borcev proti alkoholni kugi.

Do danes je še vedno udeležba našega ženstva v protialkoholnem gibanju zelo majhna. V interesu ženstva samega, dalje pa tudi v interesu našega ogroženega naroda je, da povzame ženstvo v tem boju prvo besedo. V ta boj pa je zlasti poklicana delavska trpinca, katera najbolj in najtežje čuti vse zle socialne in ekonomske alkoholne posledice. Mnogo solz, gorja in trpljenja bo prihranjenega.

Vera in življenje.

Človek brez vere je osirotel v svoji notranjosti. Za to osirotelost ni protisredstva. Če imaš vse zaklade in vso duhovitost, a nimaš vere, je tvoje stanje le — sijajna beda. Leisner.

Vera dá življenju trajno vsebino. Zadovolji hrepenenje, usmeri stremljenje, ublaži nasprotstva, razsvetli

temo in spravi v harmonijo vse hreščeče disakorde žalostnega človeškega življenja. Müllenstefen.

Verovati se ne pravi vedeti, pa tudi ne slutiti, ne zeleti in ne upati. Vera je tiha naslonitev na nevidno kakor to spoznamo iz vidnega. Z vero pričenaš bodočnost. Herder.

KNJIGE DOMAČIH ZDRAVIL:

Da ne boš plačeval v lekarnah dragih zdravil, katere ti ponuja Stvarnik v naravi brezplačno, si kupi sledeče zdravilne knjižice:

Naša zdravila in njih uporaba v domačem zdravljenju.
Poljubna navodila o pomenu in zdravilni uporabi domačih zdravil. Din. 18.—

Naša zdravila.

Prirejena po knjižici župnika Ivana Küntzleja. Zbirka naravnih, najcenejših ter najpriprostejših zdravilnih sredstev. Din. 8.—

Zelišča v podobah.

Marsikdo ne pozna vseh zdravilnih rastlin, katere pa bo na podlagi te knjižice lažje spoznal. Cena D. 12.—. Knjižice se naročajo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Drobiž.

Najmanjša knjiga. Kot najmanjšo knjigo sveta smatrajo drobčkano knjižico, ki jo hranijo v britskem muzeju v Londonu in nosi naslov: »Šlorov angleški Bijon — almanah«. Ta neznatna knjižica ni niti tako velika kot možki prst in je sijajno tiskana. Obsega 100 strani na posebno tenkem papirju. Bakrorezi, ki se nahajajo v tej knjižici, so mojstrsko delo te vrste in izvršeni v barvotisku. Velikost knjige je $\frac{3}{4} \times \frac{1}{2}$ cola (1 cola = okrog 2 cm). Knjižica je bila tiskana l. 1839.

Največji gozd na svetu leži v severni Sibiriji med rekama Ob in Lena. Dolg je 4800 km, širok pa 2700 km. Tudi Kanada ima še en pragozd v dolžini 2780 km in v širini 1600 km. V Evropi in Sev. Ameriki pa vsled brezmišelnega izsekavanja pravil orjaških gozdov sploh več ni.

Vladarji sovjetske Rusije. Po podatkih neke v Lüttilu izšle brošure je med 22 člani takozvanega »sveta ljudskih komisarijev« 17 Judov, med 43 višjimi uradniki vojnega komisarijata 34, med 17 uradniki komisarijata za zunanje zadeve 13 Judov. V komisarijatu za notranje zadeve pa sploh ni uradnikov druge veroizpovedi. Med voditelji moskovske politične policije je 23 Judov in le 15 pravih Rusov.

Štiridesetletnica belgrajske postaje. Te dni poteka 40 let, odkar je bila zgrajena belgrajska železniška postaja. Ob tej priliki prinašajo listi številke, ki so za obrat na tej postaji in še v marsikaterem drugem oziru zelo zanimive. Postaja ima dnevno 406.515 dinarjev in 2359 frankov dohodkov. Blagovni promet, potniki, prtljaga itd, donša mesečno 12.059.979 Din. in 71.766 frankov dohodkov. Vsak dan odpotuje iz Belgrada povprečno 4140 potnikov in istotako se jih dnevno pripelje. Potuje se zlasti zelo veliko v mesecih maja do avgusta. Tovorni promet, ki ga je opravila belgrajska postaja v pret. l. izkazuje naslednje številke: od severa je prispelo na belgrajske perone 34.602 polni in 1837 praznih vagonov; od juga pa je prispelo 28.698 polnih in 19.140 praznih vagonov. Na sever je bilo odpremljenih 9.430 polnih in 31.242 praznih vagonov; na jug pa je bilo odpremljenih 30.512 polnih in 12.000 praznih vagonov. V tonah izraženo je prispelo na belgrajsko postajo 605.740 ton; odpremljeno pa je bilo iz Belgrada 588.520 ton. Mesečno se iztovori na belgrajski postaji 3394 vagonov. Potniških voz privozi in odpelje blizu 43.000.

Rudniška raziskovanja v Južni Srbiji. V poletju pret. l. se je pričelo pregledovanje in vrtnanje terena v južni Srbiji, da bi se zamoglo končno ugotoviti bogastvo teh krajev na rudah. Zdi se, da prihaja južna Srbija v tem oziru med najbogatejše dele ne samo naše države marveč vobče. Prva komisija, katere delovanje pa je ministvo za šume in rude naenkrat prekinilo, je s posebno vestnostjo pregledala ozemlje okrog Baburne, Durmitora, Konova in Sandžaku, kjer je na mnogih krajih odkrila srebrno in železno rudo, galenit in premog. V tem letu se bodo raziskovanja nadaljevala. Posebna strokovna komisija bo pregledala vso vardarsko dolino zlasti Bregalniško in Pečško oblast.

Topovi!

V svetovni vojski so imeli Nemci topove, ki so streljali 120 kilometrov daleč, sedaj so napravili Francozi take, ki streljajo 150 km. Kedaj bo svet nehal misliti na samo maščevalnost in se vrnil k ljubezni?

Za pouk in zabavo.

Odgovori.

Francoski »Ilustrirani Obzornik« je poslal leta 1893 nekaterim znanim pariškim osebnostim vprašalno polo. Dobil jo je tudi pesnik Pavel Verlaine (1844-96). Vprašanja in odgovori so se glasili:

Glavna poteza mojega značaja? — Zakrknjena slabost.

Lastnost, ki mi je pri moškem najbolj všeč? — Skromnost.

Lastnost, ki mi je pri ženski najbolj všeč? — Isto.

Moja največja vrlina? — Nimam nobene.

Moja največja napaka? — Imam vse.

Kaj najrajši delam? — Nič.

Kaj bi bila zame največja nesreča? — Delo.

Katero barvo imam najbolj rad? — Vse.

Cvetlico? — Vse.

Žival? — Vse.

Ptico? — Vse.

Kateri je moj najbolj priljubljeni pisatelj? — Jaz.

Kateroga pesnika imam najbolj rad? — Mene.

Katero ime mi je najljubše? — Moje.

Napake, ki jih prav gotovo odpustim? — Moje.

Moje geslo? — Vrag naj te vzame!

Inserirajte v »PRAVICI!«

Ponos »OBLAČILNICE«

je, da ima na zalogi le najboljše vrste manufakturnega blaga. Kdor se hoče dobro obleči, naj si ogleda zalogo »OBLAČILNICE« v Sritarjevi ulici ali na Miklošičevi cesti ali v hiši Gospodarske zveze.

Tudi na obroke se dobi dobro blago.

Najboljša kolesa, šivalne stroje vsakovrstne stenske in žepne ure, ter burdilke kakor tudi kolesne plašče zračnice ter vse dele koles kupite najceneje v trgovini **PLEVEL v Preski pri Medvodah.**

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

Vzajemni posojilnici

— v Ljubljani r. z. z o. z. —

ki se je preselila iz hiše uršulniškega samostana poleg nunske cerkve v lastno novo palačo na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.

Hranilne vloge se obrestujejo po

6 %

brez odbitka rentnega in invalidskega davka, v tekočem računu

5 1/2 %

vezane za dobo pol leta

6 1/2 %

in više po dogovoru.

Varnost za hranilne vloge je zelo dobra, ker poseduje Vzajemna posojilnica relativno večino delnic stavbne delniške družbe hotela »Union« v Ljubljani. Vrhutega je njena last nova palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tu- in inozemstvu. Denar se lahko naloži po poštnih potežnicah.

Vzajemna zavarovalnica

— v Ljubljani —

je edini slovenski zavarovalni zavod, ki zavaruje proti požarnim škodam poslopja, premičnine in poljske pridelke. Sprejema življenska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Svojo veliko zalogo blagajniških knjig, saldo-kont, ameriških journalov, komisjskih knjižic, šolskih map, notezov l. t. d. priporoča

KNJIGOVEZNICA K. T. D.
LJUBLJANA — KOPITARJEVA ULICA 6/II.

VSAK ČLAN KONZUMA

dobi najboljšo postrežbo v gostilni svoje zadruga Kongresni trg 2.

Poskusi! Ne bo ti žal!

Kuhinja izborna, — cene nizke.

Abonentl dobe znižane cene.

Poskusi! Ne bo ti žal!